

ร่างกรณีศึกษา/ตัวอย่าง โครงการ A-LEARN อยุธยา เสนอ กศจ.

โครงการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา (SDG 4)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเหตุสำคัญก่อนอ่าน: เอกสารนี้เป็นฉบับร่างสมบูรณ์เชิงโครงสร้าง ออกแบบตามมาตรฐานสากล (OECD-DAC / Logical Framework Approach / UNESCO SDG 4 Monitoring Framework) ช่องที่ระบุ [ยืนยันข้อมูล] คือค่าฐานที่ต้องดึงจากระบบจริงก่อนเสนอขออนุมัติ เนื่องจากค่าฐานที่คลาดเคลื่อนจะทำให้ตัวชี้วัดทั้งโครงการใช้ประเมินผลไม่ได้

หมายเหตุ: โครงการนี้ใช้กรอบวงเงินเป็นปีละไม่เกิน 50,000 บาท (รวม 3 ปี 150,000 บาท) และ ใช้ระยะเวลา 3 ปี ปีงบประมาณ 2570–2572 โครงการถูกออกแบบในสถานะ กลไกประสานและจัดการความรู้ระดับจังหวัด ที่ขับเคลื่อนด้วยทรัพยากรที่มีอยู่เดิมของแต่ละหน่วยงานเป็นหลัก มีใช้โครงการลงทุนจัดซื้อจัดจ้าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของโครงการ (Project Fact Sheet)

หัวข้อ	รายละเอียด
ชื่อโครงการ (ไทย)	โครงการอยุธยาเรียนรู้ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง: กลไกข้อมูลและความร่วมมือเชิงพื้นที่เพื่อความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน
ชื่อโครงการ (อังกฤษ)	Ayutthaya Learning Equity and Resilience Network (A-LEARN): Area-based Mechanism for Inclusive and Quality Education
ชื่อย่อ	โครงการ A-LEARN อยุธยา
หน่วยงานเจ้าของโครงการ	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ศจ.อ.ย.)
หน่วยงานกำกับนโยบาย	คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (กศจ.อ.ย.)
ประเภทโครงการ	โครงการเชิงยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่แบบบูรณาการหลายหน่วยงาน ประเภทกลไกประสานและจัดการความรู้
ระยะเวลาดำเนินการ	3 ปีงบประมาณ · 1 ตุลาคม 2569 – 30 กันยายน 2572 (ปีงบประมาณ 2570–2572)
พื้นที่ดำเนินการ	ระดับข้อมูลและนโยบาย: 16 อำเภอทั้งจังหวัด · ระดับปฏิบัติการนำร่อง: 2 อำเภอ 10 ตำบล
งบประมาณรวม	150,000 บาท (ปีละไม่เกิน 50,000 บาท)
การสนับสนุนในรูปแบบอื่น	การสนับสนุนในรูปสิ่งของ บุคลากร และสถานที่ (In-kind) จากหน่วยงานภาคี ประเมินมูลค่าไม่น้อยกว่า 1,500,000 บาท
เป้าหมาย SDG หลัก	SDG 4 — เป้าประสงค์ย่อย 4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7, 4.a, 4.c

หัวข้อ	รายละเอียด
เป้าหมาย SDG รอง	SDG 1 (ยากจน) · SDG 8 (งานที่มีคุณค่า) · SDG 10 (ลดความเหลื่อมล้ำ) · SDG 11 (เมืองมรดกโลก) · SDG 13 (ภูมิอากาศและภัยพิบัติ) · SDG 17 (หุ้นส่วนการพัฒนา)
ผู้รับผิดชอบโครงการ	ศึกษาธิการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ผู้อำนวยการโครงการ)

ส่วนที่ 2 หลักการและเหตุผล (Rationale & Situation Analysis)

2.1 บริบทเฉพาะของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะเฉพาะที่ทำให้ไม่สามารถใช้ชุดมาตรการทางการศึกษาแบบเดียวกับจังหวัดอื่นได้ ประกอบด้วย 5 เงื่อนไขเชิงโครงสร้าง

(1) จังหวัดอุตสาหกรรมที่มีแรงงานเคลื่อนย้ายสูง

อยุธยาเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลายแห่ง (โรจนะ บางปะอิน ไฮเทค สหรัตนนคร แพลตอร์เรแลนด์) ก่อให้เกิดลักษณะประชากร 2 ประการที่กระทบการศึกษาโดยตรง

- **เด็กที่ติดตามผู้ปกครองย้ายถิ่น** ทั้งแรงงานไทยต่างถิ่นและแรงงานข้ามชาติ ทำให้มีการย้ายเข้า-ออก ระหว่างปีการศึกษาสูงกว่าค่าเฉลี่ย และมีความเสี่ยงหลุดจากระบบระหว่างทางโดยไม่ปรากฏในสถิติของโรงเรียนใดเลย
- **เด็กที่อยู่กับปู่ย่าตายาย** เพราะผู้ปกครองทำงานกะในโรงงาน ส่งผลต่อการกำกับการเรียนรู้ที่บ้านและการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน

(2) โครงสร้างโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากในพื้นที่เกษตรกรรมน้ำ

อำเภอฝั่งตะวันตกและใต้ของจังหวัด (เสนา บางบาล ผักไห่ บางไทร ลาดบัวหลวง บางซ้าย)

มีลักษณะชุมชนริมน้ำกระจายตัว ทำให้มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมาก ซึ่งเผชิญ **กับดักเชิงเลขคณิต**

คือต้องเปิดชั้นเรียนครบตามหลักสูตรแม้มีนักเรียนน้อย แต่ได้รับทรัพยากรตามจำนวนหัวนักเรียน

ทำให้เกิดภาวะครูสอนควบชั้นและสอนไม่ตรงวิชาเอก

(3) พื้นที่เสี่ยงอุทกภัยซ้ำซาก

อยุธยาเป็นพื้นที่รับน้ำของกลุ่มน้ำเจ้าพระยา สถานศึกษาจำนวนหนึ่งได้รับผลกระทบเกือบทุกปี ส่งผลให้ **เวลาเรียนสูญหาย (Lost Instructional Time)** ซ้ำซ้อนกับภาวะการเรียนรู้ถดถอย ปัจจุบันยังไม่มีระบบจังหวัดที่วัดได้ว่าแต่ละปีสูญเสียวันเรียนไปเท่าใด และมาตรการฟื้นฟูการเรียนรู้หลังน้ำลดยังเป็นการดำเนินการรายโรงเรียนแบบต่างคนต่างทำ

(4) ความหลากหลายของสังกัดการศึกษาในจังหวัดเดียว

จังหวัดมีสถานศึกษาหลายสังกัดอยู่ร่วมกัน ได้แก่ สพป.เขต 1 · สพป.เขต 2 · สพม.พระนครศรีอยุธยา · อาชีวศึกษา · สกร./กศน. · การศึกษาพิเศษ · เอกชน · องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น · สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ (มรภ.พระนครศรีอยุธยา, มทร.สุวรรณภูมิ) แต่ละสังกัดมีฐานข้อมูลของตนเองและไม่เชื่อมต่อกัน ทำให้ไม่มีใครตอบได้ว่า เด็กวัยเรียนในจังหวัดนี้หายไปกี่คน และไปอยู่ที่ไหน

(5) ทูทางวัฒนธรรมระดับมรดกโลกที่ยังใช้ทางการศึกษาไม่เต็มศักยภาพ

นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เป็นทุนที่เอื้อต่อการพัฒนา **การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (ESD)** และการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามเป้าประสงค์ 4.7 แต่ปัจจุบันยังถูกใช้ในลักษณะทัศนศึกษาเป็นครั้งคราว มากกว่าการเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะเชิงพื้นที่

2.2 การวิเคราะห์ปัญหาเชิงระบบ (Problem Tree)

ปัญหาแกนกลาง (Core Problem)

ระบบการศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังไม่สามารถรับประกันได้ว่า เด็กและเยาวชนทุกคนในจังหวัดจะได้เรียนอย่างต่อเนืองและมีคุณภาพเพียงพอ เนื่องจากขาดกลไกข้อมูลกลางและกลไกความร่วมมือข้ามสังกัดในระดับพื้นที่

ระดับ	สาเหตุ (Causes)	ผลกระทบ (Effects)
ระดับระบบ	ฐานข้อมูลแยกส่วนตามสังกัด · ไม่มีเลขอ้างอิงกลางระดับจังหวัด	มองไม่เห็นเด็กที่หลุดระหว่างรอยต่อชั้นและระหว่างสังกัด
ระดับพื้นที่	ไม่มีกลไกส่งต่อที่มีเจ้าภาพชัดเจนระดับตำบล	เด็กเสี่ยงหลุดไม่ได้รับการช่วยเหลือทันเวลา
ระดับสถานศึกษา	โรงเรียนขนาดเล็กครูไม่ครบชั้น · เวลาเรียนหายจากอุทกภัย	ทักษะพื้นฐานด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ต่ำกว่าเกณฑ์
ระดับผู้เรียน	ข้อมูลเส้นทางเรียนต่อและอาชีพไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะสายอาชีพ	เลือกเส้นทางไม่ตรงศักยภาพ · ออกกลางคันช่วงรอยต่อ
ระดับครอบครัวและชุมชน	ผู้ปกครองทำงานกะ · เด็กอยู่กับผู้สูงอายุ	การสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้านจำกัด

2.3 ช่องว่างที่โครงการนี้เข้าไปเติม (Gap Analysis)

สิ่งที่มีอยู่แล้ว	ช่องว่างที่ยังไม่มีใครทำ	สิ่งที่โครงการนี้เติม
แต่ละสังกัดมีฐานข้อมูลนักเรียนของตน	ไม่มีภาพรวมระดับจังหวัดข้ามสังกัด	ข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลและชุดข้อมูลกลางระดับจังหวัด
มีโครงการพาน้องกลับมาเรียนระดับชาติ	ไม่มีกลไกติดตามระดับตำบลที่ทำงานต่อเนื่องทั้งปี	ทีมประสานระดับตำบลนำร่องและระบบส่งต่อ
มีการประเมินการอ่านรายโรงเรียน	ไม่มีมาตรฐานเดียวกันทั้งจังหวัด	ชุดเครื่องมือประเมินการอ่านมาตรฐานจังหวัด
มีสถานประกอบการจำนวนมาก	ความเชื่อมโยงกับสถานศึกษายังเป็นรายกรณี	เวทีความร่วมมือและแผนที่เส้นทางอาชีพจังหวัด
มีแผนเผชิญเหตุอุทกภัยระดับจังหวัด	ไม่มีแผนต่อเนื่องทางการศึกษาเฉพาะ	แผนความต่อเนื่องทางการศึกษา (ECP) ต้นแบบ

2.4 ความสอดคล้องเชิงนโยบาย (Policy Alignment)

ระดับ	กรอบนโยบาย	ความเชื่อมโยง
สากล	SDG 4 (Education 2030) และกรอบติดตามของ UNESCO UIS	ตอบเป้าประสงค์ย่อย 4.1, 4.3–4.7, 4.a, 4.c โดยตรง
ชาติ	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	พัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต
ชาติ	แผนการศึกษาแห่งชาติ	ความเสมอภาค คุณภาพ ประสิทธิภาพ
ชาติ	รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 54 และมาตรา 27 วรรคท้าย	สิทธิทางการศึกษา และมาตรการเชิงบวกไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติ
กระทรวง	นโยบายเรียนดี มีความสุข และการลดภาระครูและนักเรียน	ใช้ข้อมูลชุดเดียวลดการรายงานซ้ำซ้อน
จังหวัด	แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด	บรรจุเป็นโครงการด้านการศึกษาของจังหวัด
ภารกิจ ศรจ.	อำนาจหน้าที่ด้านการบูรณาการการศึกษา การจัดทำแผน และระบบสารสนเทศระดับจังหวัด	โครงการอยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่โดยตรง ไม่ก้ำก๋วล่วงอำนาจบริหารบุคคลของสังกัดอื่น

หลักการออกแบบที่ยึดไว้ตลอดโครงการ: ศรจ. ไม่มีอำนาจจัดสรรอัตรากำลังหรือสั่งการสถานศึกษาต่างสังกัด
โครงการนี้ จึงออกแบบให้ ศรจ. ทำในสิ่งที่ทำได้จริงและไม่มีใครทำแทนได้ คือการเป็นเจ้าภาพข้อมูลกลาง
การประสานข้ามสังกัด และการสังเคราะห์หลักฐานเชิงนโยบายเสนอ กศจ.

2.5 หลักการออกแบบภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ

โครงการนี้ดำเนินการภายใต้กรอบวงเงินปีละไม่เกิน 50,000 บาท จึงยึดหลักการ 5 ข้อ

1. **ไม่จัดซื้อจัดจ้างระบบใหม่** ใช้เครื่องมือดิจิทัลที่หน่วยงานมีอยู่แล้วหรือที่ใช้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย
2. **ไม่จ้างบุคลากรเพิ่ม** ใช้บุคลากรประจำของ ศรจ. และผู้แทนจากหน่วยงานภาคีในรูปคณะทำงาน
3. **ใช้กลไกที่มีอยู่แล้วเป็นฐาน** เช่น การประชุม กศจ. การนิเทศของศึกษานิเทศก์ และเวทีประชาคมของ อปท.
4. **ระดมการสนับสนุนในรูปสิ่งของและบุคลากร (In-kind)** จากภาคีแทนการใช้งบประมาณ
5. **นำร่องก่อนขยายผล** ทำในพื้นที่จำกัดให้เห็นผลจริง แล้วใช้หลักฐานนั้นขอขยายผลด้วยงบประมาณจากแหล่งอื่นในระยะถัดไป

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Analysis)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความสนใจหรือผลประโยชน์	อิทธิพล	บทบาทในโครงการ	กลยุทธ์การมีส่วนร่วม
กศจ.อย.	ผลสัมฤทธิ์ภาพรวมจังหวัด	สูง	ให้ความเห็นชอบและกำกับ	รายงานทุกไตรมาส และขอมติเชิงนโยบาย

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความสนใจหรือผลประโยชน์	อิทธิพล	บทบาทในโครงการ	กลยุทธ์การมีส่วนร่วม
ผู้ว่าราชการจังหวัด	ภาพรวมการพัฒนาจังหวัด	สูง	ประธานที่ปรึกษาและเชื่อมงบจังหวัด	เสนอเป็นวาระ กบจ.
สพป.เขต 1 / เขต 2 / สพม.	คุณภาพและอัตรากำลัง	สูง	ผู้ดำเนินการหลักระดับสถานศึกษา	บันทึกข้อตกลงและร่วมออกแบบตั้งแต่ต้น
อาชีวศึกษาจังหวัด	ผู้เรียนและความร่วมมือสถานประกอบการ	สูง	เจ้าภาพร่วมองค์ประกอบที่ 4	ร่วมเป็นคณะทำงาน
สกร./กศน.จังหวัด	ผู้เรียนนอกระบบ	ปานกลางถึงสูง	รับส่งต่อเด็กนอกระบบ	กำหนดเป็นปลายทางส่งต่อที่ชัดเจน
ศูนย์การศึกษาอาพิเศษ	ผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ	ปานกลาง	คัดกรองและสนับสนุนเฉพาะทาง	ร่วมออกแบบเกณฑ์คัดกรอง
สถานศึกษาเอกชน	คุณภาพและการรับรู้ของผู้ปกครอง	ปานกลาง	ร่วมในระบบข้อมูล	เชิญเข้าร่วมโดยสมัครใจ
อปท. (อบจ./เทศบาล/อบต.)	คุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่	สูง	สนับสนุนการเดินทางอาหาร พื้นที่เรียนรู้	เสนอเข้าแผนท้องถิ่นประจำปี
มรภ.พระนครศรีอยุธยา / มทร.สุวรรณภูมิ	พันธกิจรับใช้สังคมและงานวิจัย	ปานกลางถึงสูง	หน่วยวิชาการและประเมินผลร่วม	บันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการ
สภาอุตสาหกรรม / หอการค้า / นิคมอุตสาหกรรม	แรงงานคุณภาพในพื้นที่	ปานกลางถึงสูง	ร่วมออกแบบเส้นทางทักษะและรับฝึกงาน	เวทีความร่วมมือปีละ 1 ครั้ง
พมจ. และสาธารณสุขจังหวัด	สวัสดิภาพเด็กและครอบครัว	ปานกลาง	ร่วมกลไกส่งต่อกรณีเฝ้าระวัง	บูรณาการระบบคุ้มครองเด็ก
กศศ.	ความเสมอภาคทางการศึกษา	ปานกลางถึงสูง	สนับสนุนวิชาการและข้อมูลคัดกรอง	ขอความร่วมมือเชิงเทคนิค
ครูและผู้บริหารสถานศึกษา	ภาระงานและผลลัพธ์ผู้เรียน	สูงในทางปฏิบัติ	ผู้ใช้เครื่องมือจริง	ออกแบบร่วมและลดภาระรายงาน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความสนใจหรือผลประโยชน์	อิทธิพล	บทบาทในโครงการ	กลยุทธ์การมีส่วนร่วม
ผู้เรียนและผู้ปกครอง	โอกาสและคุณภาพ	สูงในฐานะผู้รับผล	ผู้รับประโยชน์และให้ข้อมูลย้อนกลับ	เวทีรับฟังและสถานักเรียน
วัดและผู้นำชุมชน	ความเข้มแข็งของชุมชน	ปานกลาง	พื้นที่เรียนรู้และอาสาสมัคร	ประสานผ่านกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

บทวิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: กลุ่มที่มีอิทธิพลสูงแต่มีแรงจูงใจร่วมต่ำที่สุดคือสถานศึกษาที่รู้สึกว่าการโครงการเพิ่มภาระรายงาน ดังนั้นหลักการ เก็บข้อมูลครั้งเดียว ใช้ได้หลายทาง (Collect Once, Use Many Times) จึงถูกกำหนดเป็นข้อผูกพันของโครงการตั้งแต่ต้น

ส่วนที่ 4 วัตถุประสงค์ของโครงการ

4.1 วัตถุประสงค์เชิงผลลัพธ์รวม (Project Goal)

เพื่อให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีกลไกข้อมูลและความร่วมมือเชิงพื้นที่ที่ทำให้เด็กและเยาวชนในจังหวัดได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และเชื่อมโยงกับโอกาสในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งมีต้นแบบการดำเนินงานที่พิสูจน์ผลแล้วสำหรับการขยายผลทั้งจังหวัด ภายในปีงบประมาณ 2572

4.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ (Specific Objectives — SMART)

ที่	วัตถุประสงค์	SDG
SO1	เพื่อจัดทำข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลและชุดข้อมูลกลางความเสมอภาคทางการศึกษาระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงข้อมูลผู้เรียนข้ามสังกัดได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยใช้เครื่องมือที่มีอยู่เดิมและไม่มีค่าใช้จ่ายในการจัดหาระบบใหม่ ภายในปีงบประมาณ 2570	4.5, 4.a
SO2	เพื่อลดจำนวนเด็กและเยาวชนวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในพื้นที่นำร่อง 2 อำเภอ ให้ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จากค่าฐาน ภายในสิ้นปีงบประมาณ 2572 พร้อมทั้งมีข้อมูลสถานการณ์ครอบคลุมทั้ง 16 อำเภอ	4.1, 4.5
SO3	เพื่อยกระดับทักษะพื้นฐานด้านการอ่านของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายไม่น้อยกว่า 30 แห่ง ให้สัดส่วนผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 15 จุดร้อยละ ภายในปีงบประมาณ 2572	4.1.1 , 4.6
SO4	เพื่อสร้างเส้นทางทักษะสู่อาชีพเชิงพื้นที่ที่เชื่อมสถานศึกษากับภาคอุตสาหกรรม บริการ และมรดกวัฒนธรรมในจังหวัด ครอบคลุมผู้เรียนช่วงรอยต่อไม่น้อยกว่า 800 คน ภายในปีงบประมาณ 2572	4.3, 4.4, 4.7
SO5	เพื่อให้สถานศึกษาในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยนำร่องไม่น้อยกว่า 20 แห่ง มีแผนความต่อเนื่องทางการศึกษาที่ผ่านการซักซ้อมจริง และมีระบบบันทึกวันเรียนที่สูญหายระดับจังหวัด	4.a, 13. 1

ที่	วัตถุประสงค์	SDG
SO6	เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์และข้อเสนอเชิงนโยบายระดับจังหวัดอย่างน้อย 3 ฉบับ ที่ได้รับความเห็นชอบจาก กศจ. และนำไปใช้ในการวางแผนการศึกษาจังหวัด	4.7, 17. 19

ส่วนที่ 5 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change)

5.1 ตรรกะของการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยนำเข้า (Inputs) งบประมาณปีละ 50,000 บาท · บุคลากรประจำ ศรจ. · ภาษีข้ามสังกัด ·
ฐานข้อมูลเดิมของแต่ละหน่วยงาน · การสนับสนุนในรูปสิ่งของและบุคลากรจากภาคี

กิจกรรม (Activities) ทำข้อตกลงข้อมูล → เทียบข้อมูลค้นหาเด็กนอกระบบ → ตั้งทีมตำบลนำร่อง →
ส่งต่อรายกรณี → พัฒนาครูแกนนำการอ่าน → เวทีเส้นทางอาชีพ → จัดทำแผนรับภัยพิบัติ

ผลผลิต (Outputs) ข้อตกลงแบ่งปันข้อมูล · ชุดข้อมูลกลางจังหวัด · ทีมตำบลนำร่อง 10 แห่ง · ครูแกนนำ
80 คน · เครื่องมือประเมินการอ่าน · แผน ECP ต้นแบบ 20 แห่ง

ผลลัพธ์ระยะสั้น (ปีที่ 1) จังหวัดรู้จำนวนและที่อยู่ของเด็กนอกระบบเป็นรายคน ·
มีเครื่องมือมาตรฐานเดียวกัน

ผลลัพธ์ระยะกลาง (ปีที่ 2-3) เด็กนอกระบบในพื้นที่นำร่องกลับเข้าสู่การศึกษา · ทักษะการอ่านดีขึ้น ·
มีต้นแบบที่พิสูจน์ผลแล้วสำหรับขยายผล

ผลกระทบระยะยาว (5-10 ปี) ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาภายในจังหวัดลดลง ·
แรงงานรุ่นใหม่มีทักษะตรงกับเศรษฐกิจจังหวัด · อยู่ยงเป็นเมืองแห่งการเรียนรู้

5.2 สมมติฐานสำคัญและความเสี่ยงต่อตรรกะ (Critical Assumptions)

สมมติฐาน	ระดับความเสี่ยงหาก ไม่เป็นจริง	มาตรการตรวจสอบ
หน่วยงานทุกสังกัดยินยอมแบ่งปันข้อมูล ภายใต้ PDPA	สูงมาก โครงการล้มทั้งระบบ	ทำข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลให้เสร็จก่อน เริ่มไตรมาสที่ 2 ปีที่ 1
ภาคีสนับสนุนทรัพยากรในรูปสิ่งของและ บุคลากรตามที่ตกลง	สูงมาก เพราะงบประมาณมีจำกัด	ระบุงการสนับสนุนเป็นลายลักษณ์อักษร ในบันทึกข้อตกลง
เด็กที่พบว่าอยู่นอกระบบยังอยู่ใน พื้นที่จังหวัด	สูง	ออกแบบกลไกส่งต่อข้ามจังหวัดรองรับ
ครูมีเวลาเพียงพอใช้เครื่องมือใหม่	สูง	ยึดหลักลดภาระ และทดสอบเครื่องมือ กับครูจริงก่อนขยาย
สถานประกอบการเห็นประโยชน์ ในการร่วมมือ	ปานกลาง	เริ่มจากสถานประกอบการที่มี ประวัติร่วมมืออยู่แล้ว

สมมติฐาน	ระดับความเสี่ยงหากไม่เป็นจริง	มาตรการตรวจสอบ
ความต่อเนื่องเชิงนโยบายเมื่อมีการเปลี่ยนผู้บริหาร	ปานกลางถึงสูง	ผูกเข้ากับมติ กศจ. และแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด ไม่ผูกกับตัวบุคคล

ส่วนที่ 6 กรอบตรรกะโครงการ (Logical Framework Matrix)

6.1 ระดับผลลัพธ์รวมและผลลัพธ์เฉพาะ

ระดับ	ตัวชี้วัดเชิงวัดฤวิสัย (OVI)	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย 2572	แหล่งข้อมูล (MOV)	สมมติฐาน
Goal	ดัชนีความเสมอภาคทางการศึกษาระดับจังหวัด (Parity Index ระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอรอบนอก)	[ยืนยันข้อมูล]	ค่าดัชนีเข้าใกล้ 1.00 เพิ่มขึ้นอย่างน้อย 0.03	ชุดข้อมูลกลางจังหวัด	นโยบายระดับชาติไม่เปลี่ยนทิศทางการกลับด้าน
SO1	ร้อยละของสังกัดการศึกษาในจังหวัดที่ร่วมลงนามข้อตกลงและส่งข้อมูลตามชุดข้อมูลกลาง	0%	ไม่น้อยกว่า 80%	บันทึกข้อตกลงและรายงาน กศจ.	มีข้อตกลงแบ่งปันข้อมูล
SO2	จำนวนเด็กและเยาวชนวัยเรียนนอกระบบการศึกษาในพื้นที่นำร่อง	[ยืนยันข้อมูลปี 2570]	ลดลงไม่น้อยกว่า 50%	ชุดข้อมูลกลางและทะเบียนราษฎร	เด็กยังอยู่ในพื้นที่
SO3	ร้อยละผู้เรียน ป.3 ที่ผ่านเกณฑ์การอ่านขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย	[ยืนยันข้อมูล]	เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 15 จุดร้อยละ	การประเมินมาตรฐานจังหวัด 3 รอบ	ครูใช้เครื่องมืออย่างต่อเนื่อง
SO4	จำนวนผู้เรียนช่วงรอยต่อที่ผ่านกิจกรรมเส้นทางทักษะเชิงพื้นที่	0	ไม่น้อยกว่า 800 คน	ทะเบียนกิจกรรม	สถานประกอบการร่วมมือ
SO5	จำนวนสถานศึกษาเสี่ยงอุทกภัยที่มีแผน ECP และผ่านการซักซ้อม	0	ไม่น้อยกว่า 20 แห่ง	ทะเบียนแผนและรายงานการซักซ้อม	ไม่เกิดอุทกภัยรุนแรงเกินระดับที่เคยบันทึก
SO6	จำนวนข้อเสนอเชิงนโยบายที่ กศจ. มีมติเห็นชอบ	0	ไม่น้อยกว่า 3 ฉบับ	รายงานการประชุม กศจ.	กศจ. ประชุมตามวาระปกติ

6.2 ระดับผลผลิต (Outputs)

รหัส	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย สะสม 3 ปี
OP1.1	ข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลการศึกษาระดับจังหวัด	จำนวนหน่วยงานที่ลงนาม	ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยงาน
OP1.2	ชุดข้อมูลกลางความเสมอภาคทางการศึกษาจังหวัด	ชุดข้อมูลที่ปรับปรุงเป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	1 ชุด · ปรับปรุง 6 ครั้ง
OP1.3	รายงานสถานการณ์การศึกษาจังหวัดรายปี	จำนวนฉบับที่เผยแพร่สาธารณะ	3 ฉบับ
OP2.1	ทีมประสานความเสมอภาคระดับตำบล นำร่อง	จำนวนตำบลที่มีทีมและทำงานจริง	10 ตำบล ใน 2 อำเภอ
OP2.2	ระบบส่งต่อเด็กเสี่ยงหลุดและ เด็กนอกระบบ	จำนวนกรณีที่ได้รับการส่งต่อและติดตามผล	ไม่น้อยกว่า 200 กรณี
OP3.1	ครูแกนนำการสอนอ่านระดับจังหวัด	จำนวนครูที่ผ่านการอบรมและนิเทศครบรอบ	ไม่น้อยกว่า 80 คน
OP3.2	ชุดเครื่องมือประเมินและซ่อมเสริมการอ่านมาตรฐานจังหวัด	ชุดเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ	1 ชุด (3 ระดับชั้น)
OP3.3	อาสาสมัครชุมชนฟังเด็กอ่าน	จำนวนอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 1 ภาคเรียน	ไม่น้อยกว่า 100 คน
OP4.1	ความร่วมมือกับสถานประกอบการและแหล่งเรียนรู้	จำนวนแห่งที่มีกิจกรรมจริง	ไม่น้อยกว่า 10 แห่ง
OP4.2	แผนที่เส้นทางอาชีพจังหวัด (Career Map)	เอกสารที่เผยแพร่ให้สถานศึกษาใช้	1 ฉบับ
OP4.3	เวทีแนะแนวเส้นทางชีวิตระดับอำเภอ	จำนวนครั้งและผู้เข้าร่วม	ไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง · 800 คน
OP5.1	แผนความต่อเนื่องทางการศึกษา (ECP)	จำนวนโรงเรียนเสี่ยงที่มีแผนและชักชวน	ไม่น้อยกว่า 20 แห่ง
OP5.2	ระบบบันทึกวันเรียนที่สูญหายจากภัยพิบัติ	รายงานประจำปี	3 ฉบับ

รหัส	ผลผลิต	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย สะสม 3 ปี
OP6.1	รายงานถอดบทเรียนและข้อเสนอเชิงนโยบาย	รายงานฉบับสมบูรณ์และข้อเสนอต่อ กศจ.	1 ฉบับ + ข้อเสนอ 3 ฉบับ

ส่วนที่ 7 กลุ่มเป้าหมายและผู้รับประโยชน์

ประเภท	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนโดยป ระมาณ	เกณฑ์การคัดเลือก
ผู้รับประโยชน์ โดยตรง	เด็กและเยาวชนนอกระบบการศึกษ ในพื้นที่นาร่อง อายุ 3-18 ปี	[ยืนยันข้อมูล]	จากการเทียบทะเบียนราษฎรกับ ฐานข้อมูลผู้เรียน
	ผู้เรียน ป.1-ป.3 ในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายด้านการ อ่าน	ไม่น้อยกว่า 1,500 คน (30 โรงเรียน)	โรงเรียนที่ผลการอ่านต่ำกว่าค่า เฉลี่ยจังหวัด
	ผู้เรียนช่วงรอยต่อ (ป.6, ม.3, ม.6/ปวช.3)	ไม่น้อยกว่า 800 คน	สถานศึกษาในพื้นที่นาร่องโดยส ม่ครใจ
	ครูและผู้บริหารสถานศึกษา	ไม่น้อยกว่า 150 คน	ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 1 และครูแนะแนว
ผู้รับประโยชน์ ทางอ้อม	ผู้ปกครองและครอบครัว	ไม่น้อยกว่า 2,000 ครัวเรือน	ครอบครัวของผู้รับประโยชน์โดย ตรง
	สถานประกอบการในจังหวัด	ไม่น้อยกว่า 10 แห่ง	สมัครใจเข้าร่วม
	ชุมชน วัด และ อปท. ในพื้นที่นาร่อง	10 ตำบล	ตำบลในอำเภอนาร่อง
	สถานศึกษาทั้งจังหวัดที่ได้ใช้ข้อมูล และเครื่องมือ	ทุกแห่ง	ผ่านการเผยแพร่ของ ศจจ.

7.1 หลักการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave No One Behind)

โครงการกำหนดกลุ่มที่ต้องได้รับการติดตามเป็นพิเศษ (Priority Groups) และต้องรายงานผลแยกกลุ่มทุกครั้ง (Disaggregated Reporting)

- เด็กจากครัวเรือนยากจนและยากจนพิเศษ
- เด็กที่ผู้ปกครองย้ายถิ่นตามงานอุตสาหกรรม

- เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยหรือมีสถานะทางทะเบียนไม่ชัดเจน
- ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ
- เด็กที่อยู่ในความดูแลของผู้สูงอายุ
- ผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กพื้นที่ที่ริมน้ำและพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

7.2 เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่นำร่อง

เลือกอำเภอนำร่อง 2 อำเภอ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ โดยให้คณะกรรมการบริหารโครงการเป็นผู้พิจารณาและเสนอ กศจ. เห็นชอบ

1. มีสัดส่วนโรงเรียนขนาดเล็กสูงกว่าค่าเฉลี่ยจังหวัด
2. อยู่ในพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยซ้ำซาก
3. มีความหลากหลายของสังกัดการศึกษาในพื้นที่เดียวกัน
4. มี อบท. ที่แสดงความพร้อมสนับสนุนการดำเนินงาน
5. มีข้อมูลพื้นฐานเพียงพอสำหรับจัดทำค่าฐาน

ส่วนที่ 8 องค์ประกอบและกิจกรรมหลักของโครงการ

องค์ประกอบที่ 1 - กลไกข้อมูลกลางความเสมอภาคทางการศึกษาจังหวัด

(Ayutthaya Education Equity Data Mechanism) - งบประมาณรวม 3 ปี 28,000 บาท

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
1.1 จัดทำ ข้อตกลงแบ่งปัน ข้อมูลและกรอบ PDPA	ยกร่างข้อตกลง ขอความเห็นชอบ กศจ. และมอบหมายผู้รับผิดชอบด้านการคุ้มครองข้อมูล	ไตรมาส 1-2 ปี 2570	ศจจ. และนิติกรจังหวัด
1.2 ออกแบบ ชุดข้อมูลกลาง ง.ขั้นต่ำ	กำหนด Minimum Data Set และวิธีเชื่อมโยงที่ไม่เปิดเผยตัวตนเกินจำเป็น	ไตรมาส 2 ปี 2570	ศจจ. และมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง
1.3 จัดทำ ระบบ รายงาน ด้วยเครื่องมือ ที่มีอยู่	ใช้โปรแกรมตารางคำนวณและเครื่องมือแสดงผลที่ไม่ มีค่าใช้จ่าย จัดทำแดชบอร์ดระดับอำเภอและตำบล	ไตรมาส 2-4 ปี 2570	ศจจ.
1.4 การเทียบ ข้อมูลค้นหา เด็กนอกระบบ	เทียบทะเบียนราษฎรกับฐานผู้เรียนทุกสังกัด ปีละ 2 รอบ	ปี 2570- 2572	ศจจ. และที่ทำการปกครองจ ังหวัด
1.5 จัดทำ รายงาน สถานการณ์ การศึกษาจังหวัด	รายงานประจำปี เผยแพร่สาธารณะ	ไตรมาส 4 ของทุกปี	ศจจ.

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
1.6 ชี้แจงและ อบรมผู้ใช้ข้อมูล	ประชุมชี้แจงระดับอำเภอและระดับสังกัด	ปี 2570– 2571	ศธจ.

ผลผลิตสำคัญ: จังหวัดสามารถตอบคำถามที่ตอบไม่ได้มาก่อนว่า เด็กวัยเรียนในจังหวัดนี้มีกี่คน อยู่ในระบบกี่คน
อยู่นอกระบบกี่คน และอยู่ตำบลใดบ้าง

องค์ประกอบที่ 2 · กลไกไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังระดับตำบล (นาร่อง)

(Tambon-based Zero Dropout Mechanism) · งบประมาณรวม 3 ปี 33,000 บาท

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
2.1 จัดตั้งทีมประสาน ความเสมอภาคระดับตำบล นาร่อง	องค์ประกอบ ครู อปท. ผู้นำชุมชน อสม. และผู้แทน พมจ. รวม 10 ตำบล	ไตรมาส 3 ปี 2570	ศธจ. และ อปท.
2.2 พัฒนาระบบสัญญาณ เตือนล่วงหน้า	เกณฑ์เตือน ได้แก่ ขาดเรียนสะสม ผลการเรียนตก และครอบครัวเปลี่ยนสถานะ	ไตรมาส 3 ปี 2570	ศธจ. และสถานศึกษา
2.3 ปฏิบัติการค้นหาและ เยี่ยมบ้าน	ลงพื้นที่ตามรายชื่อจากองค์ประกอบที่ 1 โดยใช้กลไกเยี่ยมบ้านที่มีอยู่เดิม	ปี 2570– 2572	ทีมตำบล
2.4 ระบบส่งต่อและจับคู่ รูปแบบการเรียน	ส่งต่อไปยังในระบบ สกร. อาชีวศึกษา หรือการศึกษาพิเศษ ตามความเหมาะสมรายคน	ปี 2570– 2572	ศธจ. เป็นศูนย์ประสาน
2.5 ประสานการช่วยเหลือ รายกรณี	ประสานทุนและการช่วยเหลือจากแหล่งที่มี อยู่ เช่น กสศ. พมจ. อปท. และภาคเอกชน โดยไม่ใช้งบโครงการ	ปี 2570– 2572	ทีมตำบล
2.6 ติดตามผลการคงอยู่ 6 และ 12 เดือน	ตรวจสอบว่ากลับเข้าเรียนแล้วอยู่ต่อได้จริง	ปี 2571– 2572	ทีมตำบลและ ศธจ.

หลักการสำคัญ: ความสำเร็จไม่ได้วัดที่จำนวนเด็กที่พาเข้าสู่ระบบ แต่วัดที่จำนวนเด็กที่ยังคงอยู่ในระบบหลังผ่านไป 12
เดือน เพราะการพา กลับเข้าโรงเรียนโดยไม่แก้เหตุที่ทำให้เขาออกไป จะทำให้เขาออกซ้ำ

องค์ประกอบที่ 3 · ทักษะพื้นฐานที่มั่นคง อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น

(Foundational Learning for All) · งบประมาณรวม 3 ปี 45,300 บาท

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
3.1 พัฒนาเครื่องมือประเมิน การอ่านมาตรฐานจังหวัด	เครื่องมือเดียวกันทุกสังกัด ใช้เวลาประเมินไม่เกิน 10 นาทีต่อคน	ไตรมาส 2 ปี 2570	ศรจ. และมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง
3.2 ประเมินสถานการณ์การอ่านกลุ่มเป้าหมาย (Baseline)	ประเมิน ป.1–ป.3 ในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย 30 แห่ง	ไตรมาส 3–4 ปี 2570	สถานศึกษา
3.3 อบรมครูแกนนำการสอนอ่านเชิงโครงสร้าง	อบรม 2 วัน และนิเทศติดตามในชั้นเรียนอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี	ปี 2571	ศรจ. และศึกษานิเทศก์
3.4 ระบบซ่อมเสริมแบบเข้มข้นระยะสั้น	สอนซ่อมเสริมกลุ่มเล็ก 8 สัปดาห์ สำหรับผู้เรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์	ปี 2571– 2572	สถานศึกษา
3.5 อาสาสมัครชุมชนฟังเด็กอ่าน	ผู้สูงอายุและอาสาสมัครในชุมชนมาฟังเด็กอ่าน สัปดาห์ละ 2 ครั้ง	ปี 2571– 2572	วัด อปท. และชุมชน
3.6 ประเมินซ้ำ (Midline และ Endline)	ประเมินรอบกลางและรอบปลายด้วยเครื่องมือเดียวกัน	ปลายปี 2571 และปี 2572	ศรจ. ร่วมกับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง

การออกแบบเชิงวิชาการ: องค์ประกอบนี้ใช้การทยอยขยายผลโดยสุ่มลำดับโรงเรียนเข้ารับมาตรการ (Stepped-Wedge Rollout) ซึ่งทุกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายจะได้รับมาตรการครบภายในโครงการ แต่ต่างกันที่ลำดับเวลา ทำให้สามารถเปรียบเทียบผลได้โดยไม่ต้องมีกลุ่มที่ไม่ได้รับอะไรเลย ซึ่งไม่เหมาะสมในเชิงจริยธรรม

องค์ประกอบที่ 4 · เส้นทางทักษะสู่อาชีพเชิงพื้นที่

(Ayutthaya Local Skills Pathway) · งบประมาณรวม 3 ปี 17,000 บาท

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
4.1 สำรวจความต้องการ ทักษะของนายจ้างในจังหวัด	สำรวจสถานประกอบการในนิคมอุตสาหกรรม ภาคบริการ และภาคท่องเที่ยว ด้วยแบบสำรวจออนไลน์	ปี 2570	ศรจ. สภาอุตสาหกรรม และหอการค้า

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
4.2 จัดทำแผนที่เส้นทางอาชีพจังหวัด (Career Map)	เชื่อมสาขาที่เปิดสอนในจังหวัดกับ ตำแหน่งงานจริง	ปี 2571	อาชีวศึกษาจังหวัด
4.3 เวทีแนะแนวเส้นทางชีวิตระดับอำเภอ	จัดในอำเภอนำร่อง ปีละ 2-3 ครั้ง โดยมีรุ่นพี่จากทุกเส้นทางมาเล่าประสบการณ์	ปี 2571 – 2572	ศรจ. และสถานศึกษา
4.4 ประชุมภาคีความร่วมมือสถานประกอบการ	หารือแนวทางการฝึกประสบการณ์และทวิภาคี	ปี 2571	อาชีวศึกษาจังหวัด
4.5 โครงการมรดกโลกกับการเรียนรู้ (ESD)	พัฒนาแนวทางหลักสูตรท้องถิ่นเชื่อมนครประวัติศาสตร์กับสมรณะศตวรรษที่ 21 โดยใช้ความร่วมมือกับอุทยานประวัติศาสตร์	ปี 2571 – 2572	ศรจ. และอุทยานประวัติศาสตร์
4.6 ติดตามผลผู้จบการศึกษา (Tracer Study)	ติดตามสถานะการทำงานและการเรียนต่อ 6 เดือนหลังจบ ด้วยแบบสอบถามออนไลน์	ปี 2572	ศรจ. ร่วมกับสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 5 · การศึกษาที่ยืดหยุ่นต่อภัยพิบัติและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(Resilient Education & Lifelong Learning) · งบประมาณรวม 3 ปี 12,000 บาท

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
5.1 จัดทำทะเบียนสถานศึกษาเสี่ยงอุทกภัย ระดับจังหวัด	จำแนกระดับความเสี่ยงและเส้นทางเดินทางของผู้เรียน	ปี 2570	ศรจ. และ ปภ.จังหวัด
5.2 จัดทำแผนความต่อเนื่องทางการศึกษารายโรงเรียน	ครอบคลุมการเรียนทางไกล การย้ายสถานที่เรียนชั่วคราว และการสื่อสารกับผู้ปกครอง	ปี 2570–2571	สถานศึกษาและ ศรจ.
5.3 ชักซ้อมแผนก่อนฤดูน้ำหลากประจำปี	ชักซ้อมทุกปีก่อนเดือนกันยายน	ปี 2570–2572	สถานศึกษา

กิจกรรม	รายละเอียดการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	ผู้รับผิดชอบหลัก
5.4 แนวทางการฟื้นฟูการเรียนรู้ หลังภัยพิบัติ	จัดทำแนวทางเร่งรัดฟื้นฟูการเรียนรู้ 4 สัปดาห์หลังกลับมาเปิดเรียน	ปี 2571	ศธจ. และศึกษานิเทศก์
5.5 ส่งเสริมศูนย์การเรียนรู้ชุมชนสำหรับแรงงานและผู้ใหญ่	ประสาน สกร. และ อปท. จัดการเรียนรู้ด้านการรู้หนังสือ ทักษะดิจิทัล และการเงินพื้นฐาน	ปี 2571–2572	สกร. และ อปท.
5.6 ระบบบันทึกวันเรียนที่สูญหาย	บันทึกวันเรียนที่สูญหายเป็นตัวชี้วัดประจำปีของจังหวัด	ปี 2570–2572	ศธจ.

องค์ประกอบที่ 6 · การบริหารโครงการ การจัดการความรู้ และการประเมินผล

(Management, Knowledge Management & MEL) · งบประมาณรวม 3 ปี 14,700 บาท

กิจกรรม	รายละเอียด	ช่วงเวลา
6.1 แต่งตั้งคณะทำงานบริหารโครงการ	ใช้บุคลากรประจำของ ศธจ. และผู้แทนภาคี ไม่มีการจ้างบุคลากรเพิ่ม	ไตรมาส 1 ปี 2570
6.2 จัดทำแผนการติดตามประเมินผล และการเรียนรู้ (MEL Plan)	กำหนดตัวชี้วัด วิธีเก็บ ความถี่ และผู้รับผิดชอบ	ไตรมาส 1 ปี 2570
6.3 ประชุมคณะทำงานติดตามความก้าวหน้า	ปีละ 3 ครั้ง	ปี 2570–2572
6.4 ทบทวนผลกลางโครงการ (Midterm Review)	ทบทวนโดยคณะทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง	ปลายปี 2571
6.5 ประเมินผลสิ้นสุดโครงการ	ประเมินตามเกณฑ์ OECD-DAC 6 ข้อ โดยความร่วมมือทางวิชาการ	ไตรมาส 3–4 ปี 2572
6.6 เว็บไซต์ตอบทเรียนและเผยแพร่	เว็บไซต์ระดับจังหวัดและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย	ปี 2572

ส่วนที่ 9 แผนการดำเนินงาน (Implementation Timeline)

องค์ประกอบและกิจกรรมหลัก	2570 Q1	Q2	Q3	Q4	2571	2572
ข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลและกรอบ PDPA	เข้มข้น	เข้มข้น				
ออกแบบชุดข้อมูลกลางและระบบรายงาน		เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง

องค์ประกอบและกิจกรรมหลัก	2570 Q1	Q2	Q3	Q4	2571	2572
เทียบข้อมูลค้นหาเด็กนอกระบบ			เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น
จัดตั้งทีมตำบลนำร่อง 10 ตำบล			เข้มข้น	เข้มข้น	ต่อเนื่อง	ต่อเนื่อง
ปฏิบัติการเยี่ยมบ้านและส่งต่อ				เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น
พัฒนาเครื่องมือประเมินการอ่าน		เข้มข้น				
ประเมินการอ่าน Baseline / Midline / Endline			เข้มข้น		เข้มข้น	เข้มข้น
อบรมและนิเทศครูแกนนำการอ่าน					เข้มข้น	เข้มข้น
อาสาสมัครชุมชนฟังเด็กอ่าน					เข้มข้น	เข้มข้น
สำรวจความต้องการทักษะนายจ้าง			เข้มข้น	เข้มข้น		
แผนที่เส้นทางอาชีพและเวทีแนะแนว					เข้มข้น	เข้มข้น
ทะเบียนโรงเรียนเสี่ยงและแผน ECP		เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น	ต่อเนื่อง
ซักซ้อมแผนก่อนฤดูน้ำหลาก				เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น
รายงานสถานการณ์การศึกษาจังหวัด				เข้มข้น	เข้มข้น	เข้มข้น
ทบทวนผลกลางโครงการ					เข้มข้น	
ประเมินผลสิ้นสุดและถอดบทเรียน						เข้มข้น

ส่วนที่ 10 งบประมาณ

10.1 ภาพรวมงบประมาณ

ปีงบประมาณ	วงเงิน (บาท)
2570	50000
2571	50000
2572	50000
รวมทั้งสิ้น	150000

10.2 รายละเอียดงบประมาณปีงบประมาณ 2570 (ปีที่ 1: วางระบบและจัดทำค่าฐาน)

ที่	รายการ	วิธีคำนวณ	จำนวนเงิน (บาท)
1	ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการ 3 ครั้ง	25 คน x 35 บาท x 3 ครั้ง	2625
2	ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำข้อตกลงแบ่งปันข้อมูล 1 ครั้ง	40 คน x 190 บาท (อาหารว่าง 2 มื้อ และอาหารกลางวัน)	7600
3	ค่าตอบแทนวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิ	6 ชั่วโมง x 600 บาท	3600
4	ค่าวัสดุสำนักงานและค่าถ่ายเอกสาร	เหมาจ่าย	5000
5	ค่าเดินทางลงพื้นที่นำร่อง 2 อำเภอ	ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าน้ำมันฯ	8000
6	จัดทำชุดเครื่องมือประเมินการอ่านและคู่มือ	ค่าจัดพิมพ์และเข้าเล่ม	9000
7	ประชุมชี้แจงระดับอำเภอ 4 จุด	30 คน x 35 บาท x 4 จุด	4200
8	จัดทำรายงานสถานการณ์การศึกษาฯ ฉบับที่ 1	ค่าจัดพิมพ์และเผยแพร่	5000
9	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดและสำรองจ่าย	เหมาจ่าย	4975
	รวมปีงบประมาณ 2570		50000

10.3 รายละเอียดงบประมาณปีงบประมาณ 2571 (ปีที่ 2: ขยายผลและพัฒนาครู)

ที่	รายการ	วิธีคำนวณ	จำนวนเงิน (บาท)
1	ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการ 3 ครั้ง	25 คน x 35 บาท x 3 ครั้ง	2625
2	อบรมครูแกนนำการสอนอ่าน 1 รุ่น	50 คน x 190 บาท	9500
3	ค่าตอบแทนวิทยากร	12 ชั่วโมง x 600 บาท	7200
4	นิเทศติดตามในพื้นที่ 6 ครั้ง	ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	9000
5	เวทีแนะแนวเส้นทางชีวิตระดับอำเภอ 2 ครั้ง	40 คน x 35 บาท x 2 ครั้ง	2800
6	ค่าวัสดุ ค่าถ่ายเอกสารและสื่อประกอบฯ	เหมาจ่าย	7000
7	ประชุมภาคีสถានประกอบการ 1 ครั้ง	30 คน x 190 บาท	5700
8	จัดทำรายงานสถานการณ์การศึกษาฯ ฉบับที่ 2	ค่าจัดพิมพ์และเผยแพร่	4000
9	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดและสำรองจ่าย	เหมาจ่าย	2175
	รวมปีงบประมาณ 2571		50000

10.4 รายละเอียดงบประมาณปีงบประมาณ 2572 (ปีที่ 3: ประเมินผลและส่งมอบ)

ที่	รายการ	วิธีคำนวณ	จำนวนเงิน (บาท)
1	ประชุมคณะทำงานบริหารโครงการ 3 ครั้ง	25 คน x 35 บาท x 3 ครั้ง	2625
2	เก็บข้อมูลประเมินผลปลายโครงการ	ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	10000
3	เวทีถอดบทเรียนระดับจังหวัด 1 ครั้ง	60 คน x 190 บาท	11400
4	ค่าตอบแทนวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิ	6 ชั่วโมง x 600 บาท	3600
5	นิเทศติดตามในพื้นที่ 4 ครั้ง	ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	6000
6	จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์และข้อเสนอเชิงนโยบาย	ค่าจัดพิมพ์และเข้าเล่ม	8000
7	ค่าวัสดุและค่าถ่ายเอกสาร	เหมาจ่าย	5000
8	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดและสำรองจ่าย	เหมาจ่าย	3375
	รวมปีงบประมาณ 2572		50000

10.5 งบประมาณจำแนกตามองค์ประกอบ

องค์ประกอบ	2570	2571	2572	รวม	สัดส่วน
1 . กลไกข้อมูลกลาง	14000	8000	6000	28000	18.7%
2 . กลไกไม่ทิ้งใครระดับตำบล	11000	12000	10000	33000	22.0%
3 . ทักษะพื้นฐาน	14000	19300	12000	45300	30.2%
4 . เส้นทางทักษะสู่อาชีพ	3000	8000	6000	17000	11.3%
5 . ความยืดหยุ่นและการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4000	4000	4000	12000	8.0%
6 . บริหาร จัดการความรู้ และประเมินผล	4000	3700	7000	14700	9.8%
รวม	50000	50000	50000	150000	100%

10.6 แหล่งงบประมาณและการสนับสนุนในรูปแบบอื่น

แหล่ง	มูลค่า (บาท)	ลักษณะ
งบดำเนินงาน ศรจ.อย.	150000	เงินงบประมาณ ปีละ 50,000 บาท
บุคลากรประจำของหน่วยงานภาคี	ประเมิน 600000	การสนับสนุนในรูปบุคลากร

แหล่ง	มูลค่า (บาท)	ลักษณะ
สถานที่ประชุมและอบรมของหน่วยงานราชการ	ประเมิน 200000	การสนับสนุนในรูปแบบสถานที่
วิทยากรจากสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่	ประเมิน 250000	ความร่วมมือทางวิชาการ
การสนับสนุนจาก อปท. ในพื้นที่นาร่อง	ประเมิน 300000	ค่าเดินทางและกิจกรรมในพื้นที่
การสนับสนุนจากภาคเอกชนและสถานประกอบการ	ประเมิน 150000	สถานที่ศึกษาดูงานและวิทยากร
รวมมูลค่าทรัพยากรที่ใช้ขับเคลื่อนจริง	ประมาณ 1650000	

10.7 หลักการบริหารงบประมาณ

1. ถัวจ่ายทุกรายการภายในวงเงินที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปี โดยไม่เกินปีละ 50,000 บาท
2. เบิกจ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง
3. กรณีได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ให้ขยายขอบเขตพื้นที่ดำเนินการจากพื้นที่นาร่องไปสู่พื้นที่อื่นตามลำดับความจำเป็น
4. ไม่มีรายการจัดซื้อครุภัณฑ์ ไม่มีการจ้างพัฒนาระบบสารสนเทศ และไม่มีการจ้างบุคลากรเพิ่ม

ส่วนที่ 11 โครงสร้างการบริหารโครงการ (Governance Structure)

11.1 โครงสร้าง 3 ระดับ

ระดับ	องค์คณะ	องค์ประกอบ	บทบาท	ความถี่ประชุม
ระดับนโยบาย	คณะกรรมการอำนวยการโครงการ	ผู้ว่าราชการจังหวัด (ประธาน) . ศึกษาธิการจังหวัด (เลขานุการ) . ผอ.สพป. และ สพม. . ประธานอาชีวศึกษาจังหวัด . ผอ.สกร. . พมจ. . ท้องถิ่นจังหวัด . ผู้แทนอุดมศึกษา . ผู้แทนภาคเอกชน	อนุมัติทิศทางและแก้ปัญหาเชิงระบบ	ปีละ 1 ครั้ง
ระดับอำนวยการ	คณะทำงานบริหารโครงการ	ศึกษาธิการจังหวัด (ประธาน) . หัวหน้ากลุ่มงานใน	กำกับแผนปฏิบัติการและอนุมัติกิจกรรม	ปีละ 3 ครั้ง

ระดับ	องค์คณะ	องค์ประกอบ	บทบาท	ความถี่ประชุม
		ศธจ. . ผู้แทนทุกสังกัด . ศึกษานิเทศก์		
ระดับปฏิบัติ	ทีมเลขานุการโครงการ	บุคลากรประจำของ ศธจ. (ไม่มีการจ้างเพิ่ม)	ดำเนินงานประจำวันและ จัดทำรายงาน	ตามภารกิจ
ระดับพื้นที่	ทีมประสานความเสมอภาค ระดับตำบลนาร่อง	ครูผู้ประสาน . อบท. . ผู้นำชุมชน . อสม.	ค้นหา ติดตาม และส่งต่อรายกรณี	รายเดือน

11.2 หน้าที่ความรับผิดชอบแบบ RACI (สรุป)

กิจกรรมหลัก	รับผิดชอบดำเนินการ (R)	ผู้รับผิดชอบสูงสุด (A)	ให้คำปรึกษา (C)	รับทราบ (I)
กลไกข้อมูลกลาง	ทีมเลขานุการโครงการ	ศึกษาธิการจังหวัด	ทุกสังกัดและนิติกร	กศจ.
ค้นหาและส่งต่อเคส ตักเตือนระบบ	ทีมตำบล	ศึกษาธิการจังหวัด	พมจ. และ อบท.	คณะกรรมการ อำนวยการ
พัฒนาการอ่าน	สถานศึกษา	ผอ.สพป. และ สพม.	ศึกษานิเทศก์และ อุดมศึกษา	ศธจ.
เส้นทางทักษะ	อาชีวศึกษาจังหวัด	ประธานอาชีวศึกษา จังหวัด	ภาคเอกชน	ศธจ.
ประเมินผลโครงการ	ทีมเลขานุการร่วมกับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง	คณะกรรมการอำนวยการ	ทุกภาคี	ทุกภาคี

ส่วนที่ 12 การบริหารความเสี่ยง (Risk Register)

รหัส	ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ	มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ	เจ้าของความเสี่ยง
R 1	หน่วยงานไม่แบ่งปันข้อมูลเพราะกังวลเรื่อง PDPA	สูง	สูงมาก	วิกฤต	ทำข้อตกลงและกรอบกฎหมายให้เสร็จก่อนเริ่มกิจกรรมหลัก ใช้ข้อมูลเท่าที่จำเป็น และมอบหมายผู้รับผิดชอบคุ้มครองข้อมูล	ศธจ.

รหัส	ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ	มาตรการป้องกันและ ลดผลกระทบ	เจ้าของ ความเสี่ยง
R 2	งบประมาณจำกัด ทำให้ดำเนินการได้ไ ม่ครบตามแผน	สูง	สูง	สูง	ออกแบบกิจกรรมให้พึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่เดิมนำร่องพื้นที่จำกัดและระดมการสนับสนุนในรูปแบบอื่น	ศึกษาธิการ จังหวัด
R 3	สถานศึกษามองว่า โครงการเพิ่มภาระ งาน	สูง	สูง	สูง	ยึดหลักเก็บข้อมูลครั้งเดียวใช้หลายทาง และยกเลิกแบบรายงานซ้ำซ้อนอย่างน้อย 2 รายการ	ทีมเลขานุการโครงการ
R 4	ภาคีไม่สนับสนุน ทรัพยากรตามที่ ตกลงไว้	ปาน กลาง ถึงสูง	สูง	สูง	ระบุการสนับสนุนเป็นลายลักษณ์อักษรและรายงานความคืบหน้าต่อคณะกรรมการอำนวยการ	ศึกษาธิการ จังหวัด
R 5	เปลี่ยนผู้บริหารทำ ให้นโยบาย ไม่ต่อเนื่อง	ปาน กลาง	สูง	สูง	ผูกกับมติ กศจ. และแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัด พร้อมจัดทำคู่มือส่งมอบงาน	คณะกรรมการ การอำนวยการ
R 6	อุทกภัยรุนแรงกระทบการดำเนิน กิจกรรม	ปาน กลาง ถึงสูง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	วางกิจกรรมภาคสนามเสี่ยงช่วงเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายนและมีแผนกิจกรรมทางไกลสำรอง	ทีมเลขานุการโครงการ
R 7	เด็กที่พบว่าอยู่นอกระบบย้ายออกนอก จังหวัด	สูง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ประสานกลไกส่งต่อข้ามจังหวัดและบันทึกสถานะย้ายถิ่นแยกจากสถานะหลุดจากระบบ	ทีมตำบล
R 8	ข้อมูลส่วนบุคคลรั่ว ไหล	ต่ำ	สูงมาก	สูง	จำกัดสิทธิ์การเข้าถึงตามบทบาท ไม่เก็บข้อมูลเกินจำเป็นและตรวจสอบการเข้าถึงย้อนหลัง	ทีมเลขานุการโครงการ
R 9	อาสาสมัครชุมชน ไม่ต่อเนื่อง	ปาน กลาง	ต่ำถึง ปาน กลาง	ปาน กลาง	มีระบบเชิดชูเกียรติและจับคู่กับวัดและ อบท.ที่มีฐานสมาชิกอยู่แล้ว	ทีมตำบล

รหัส	ความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ	มาตรการป้องกันและลดผลกระทบ	เจ้าของความเสี่ยง
R 1 0	ผลลัพธ์ด้านการอ่าน ไม่ขยับตามเป้า	ปาน กลาง	สูง	สูง	ทบทวนผลกลางโครงการเพื่อปรับ มาตรการทัน และเน้นการนิเทศ ในชั้นเรียนจริง ไม่ใช่เพียงการอบรม	ศึกษา นิเทศก์

ส่วนที่ 13 การติดตาม ประเมินผล และการเรียนรู้ (MEL Framework)

13.1 กรอบการประเมินผล

โครงการใช้กรอบผสมผสาน 3 ชั้น

1. CIPP Model ประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต สำหรับการบริหารภายใน
2. เกณฑ์ OECD-DAC 6 ข้อ ความสอดคล้อง ความเชื่อมโยง ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ผลกระทบ และความยั่งยืน สำหรับการประเมินสรุปผล
3. UNESCO SDG 4 Monitoring Framework เพื่อให้ตัวชี้วัดของโครงการเทียบเคียงกับตัวชี้วัดระดับโลกได้

13.2 ตัวชี้วัดหลักและการเชื่อมโยงกับตัวชี้วัด SDG 4

ตัวชี้วัดโครงการ	ตัวชี้วัด SDG ที่เทียบเคียง	ความถี่	วิธีเก็บข้อมูล
ร้อยละผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การอ่านขั้นต่ำ ป.3	4.1.1(a)	ปีละ 1 ครั้ง	การประเมินมาตรฐานจังหวัด
อัตราการสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ	4.1.2	ปีละ 1 ครั้ง	ชุดข้อมูลกลาง
อัตราเด็กนอกระบบการศึกษา	4.1.4	ปีละ 2 ครั้ง	เทียบทะเบียนราษฎร
อัตราการเข้าร่วมการศึกษาปฐมวัย	4.2.2	ปีละ 1 ครั้ง	ชุดข้อมูลกลาง
อัตราการเข้าร่วมการศึกษาและฝึกอบรมของเยาวชนและผู้ใหญ่	4.3.1	ปีละ 1 ครั้ง	ทะเบียนกิจกรรม
ดัชนีความเสมอภาค จำแนกตามเพศ ฐานะ พื้นที่ และสถานะความพิการ	4.5.1	ปีละ 1 ครั้ง	วิเคราะห์จากชุดข้อมูลกลาง
การบูรณาการ ESD ในหลักสูตรสถานศึกษา	4.7.1	ปีละ 1 ครั้ง	การสำรวจสถานศึกษา

ตัวชี้วัดโครงการ	ตัวชี้วัด SDG ที่เทียบเคียง	ความถี่	วิธีเก็บข้อมูล
ร้อยละสถานศึกษาที่มีแผนความต่อเนื่องทางการศึกษา	4.a.1 (ขยายความ)	ปีละ 1 ครั้ง	ทะเบียนแผน ECP
ร้อยละครูที่ผ่านการพัฒนาตามแนวทางโครงการ	4.c.1 (ขยายความ)	ปีละ 1 ครั้ง	ทะเบียนการอบรม

13.3 จังหวะการประเมิน

ช่วงเวลา	ประเภทการประเมิน	ผู้ดำเนินการ	ผลผลิต
ไตรมาส 3-4 ปี 2570	การสำรวจค่าฐาน (Baseline)	ทีมเลขานุการร่วมกับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง	รายงานค่าฐานทุกตัวชี้วัด
ทุกไตรมาส	การติดตามความก้าวหน้า	ทีมเลขานุการโครงการ	รายงานไตรมาส
ทุกปี	การประเมินผลประจำปี	คณะกรรมการบริหารโครงการ	รายงานประจำปีเผยแพร่สาธารณะ
ปลายปี 2571	การทบทวนผลกลางโครงการ	คณะกรรมการร่วมกับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง	ข้อเสนอปรับแผนปีสุดท้าย
ไตรมาส 3-4 ปี 2572	การประเมินผลสิ้นสุดโครงการ	คณะกรรมการร่วมกับมหาวิทยาลัยพี่เลี้ยง	รายงานประเมินตามเกณฑ์ OECD-DAC
ปี 2573	การติดตามความยั่งยืน	ศรจ.	รายงานติดตามหลังสิ้นสุดโครงการ

13.4 หลักการด้านข้อมูลและจริยธรรม

- PDPA จัดทำนโยบายความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัว แจ้งวัตถุประสงค์การใช้ข้อมูล กำหนดระยะเวลาเก็บรักษา และสิทธิของเจ้าของข้อมูล
- การเปิดเผยข้อมูล เผยแพร่เฉพาะข้อมูลระดับรวมตั้งแต่ระดับตำบลขึ้นไป ไม่เผยแพร่ข้อมูลรายบุคคลหรือรายโรงเรียนในลักษณะจัดอันดับ
- จริยธรรมการวิจัย กรณีมีการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ต้องผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของสถาบันร่วมวิจัย
- หลักไม่ตีตรา ห้ามใช้ข้อมูลกลุ่มเสี่ยงในลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนถูกตีตราในโรงเรียนหรือชุมชน

ส่วนที่ 14 องค์ประกอบด้านการจัดการความรู้และการวิจัย

14.1 คำถามหลักที่โครงการต้องการคำตอบ

1. กลไกความร่วมมือระดับตำบลส่งผลต่ออัตราการคงอยู่ในระบบการศึกษาของเด็กกลุ่มเสี่ยงอย่างไร และมีเงื่อนไขความสำเร็จอะไรบ้าง
2. ชุดมาตรการพัฒนาการอ่านเชิงโครงสร้างส่งผลต่อทักษะการอ่านของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมากน้อยเพียงใด
3. ปัจจัยเชิงบริบทของจังหวัดอุตสาหกรรมและพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยส่งผลต่อความเสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษาอย่างไร
4. รูปแบบการดำเนินงานที่ใช้ทรัพยากรน้อยแต่ให้ผลลัพธ์สูง มีลักษณะอย่างไรและขยายผลได้ภายใต้เงื่อนไขใด

14.2 ระเบียบวิธีที่ใช้

องค์ประกอบ	ระเบียบวิธี	รายละเอียด
การออกแบบรวม	Mixed-Methods Explanatory Design	เชิงปริมาณนำ แล้วใช้เชิงคุณภาพอธิบายผล
การประเมินผลการอ่าน	Stepped-Wedge Rollout	สุ่มลำดับการเข้าร่วมของโรงเรียน ทุกแห่งได้รับมาตรการครบภายในโครงการ
การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	เปรียบเทียบก่อนและหลัง ร่วมกับการเปรียบเทียบระหว่างรุ่น	วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมที่ไม่มีค่าใช้จ่าย
การวิจัยเชิงคุณภาพ	กรณีศึกษา 4 ตำบล และการสัมภาษณ์เชิงลึก	เลือกตำบลที่ผลดีที่สุด 2 และผลน้อยที่สุด 2 เพื่อเปรียบเทียบเงื่อนไข
การมีส่วนร่วม	Participatory Action Research	ครูและทีมตำบลร่วมเป็นนักวิจัยร่วม ไม่ใช่เพียงผู้ถูกศึกษา

14.3 ผลผลิตทางวิชาการที่คาดหวัง

- รายงานถอดบทเรียนฉบับสมบูรณ์ 1 ฉบับ
- ข้อเสนอเชิงนโยบายต่อ กศจ. อย่างน้อย 3 ฉบับ
- ชุดข้อมูลสาธารณะระดับรวมสำหรับให้หน่วยงานอื่นใช้ต่อยอด
- บทความวิชาการหรือบทความเผยแพร่อย่างน้อย 1 เรื่อง (ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา)

ส่วนที่ 15 ความยั่งยืนและแผนการส่งมอบ (Sustainability & Exit Strategy)

15.1 ยุทธศาสตร์ความยั่งยืน 4 ด้าน

มิติ	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
เชิงสถาบัน	บรรจุกลไกข้อมูลกลางและกลไกตำบลเป็นภารกิจประจำของ กศจ. และผูกเข้ากับแผนพัฒนาการศึกษาจังหวัดฉบับถัดไป	มีมติ กศจ. รองรับภายในปี 2571

มิติ	มาตรการ	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
เชิงงบประมาณ	ออกแบบให้ต้นทุนดำเนินการต่อเนื้อต่ำ และผลักดันกิจกรรมพื้นที่เข้าแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบท.	มีกิจกรรมอย่างน้อย 3 รายการบรรจุในแผน อบท.
เชิงศักยภาพคน	สร้างครูแกนนำและทีมตำบลที่ทำงานต่อได้เองโดยไม่ต้องมีงบโครงการ	ครูแกนนำไม่น้อยกว่า 80 คน ยังปฏิบัติงานหลังสิ้นโครงการ
เชิงเทคนิค	ใช้เครื่องมือที่ไม่มีค่าใช้จ่ายและบำรุงรักษาง่าย ไม่ผูกกับผู้รับจ้างรายใด	ไม่มีค่าบำรุงรักษา ระบบรายปี

15.2 แผนการส่งมอบเมื่อสิ้นสุดโครงการ

สิ่งที่ส่งมอบ	ผู้รับมอบ	ช่วงเวลา
ชุดข้อมูลกลางพร้อมคู่มือและสิทธิ์ผู้ดูแล	ศจ.อย. (กลุ่มงานสารสนเทศ)	ไตรมาส 3 ปี 2572
กลไกทีมตำบลและระบบส่งต่อ	อบท. ร่วมกับสถานศึกษาในพื้นที่	ไตรมาส 4 ปี 2572
ชุดเครื่องมือการอ่านและหลักสูตรอบรม	ศึกษานิเทศก์ทุกเขตพื้นที่	ไตรมาส 3 ปี 2572
แผนที่เส้นทางอาชีพและเครือข่ายสถานประกอบการ	อาชีวศึกษาจังหวัดและ สกร.	ไตรมาส 4 ปี 2572
แผนความต่อเนื่องทางการศึกษา	สถานศึกษาแต่ละแห่ง	ทยอยส่งมอบปี 2571-2572
รายงานถอดบทเรียนและข้อเสนอเชิงนโยบาย	ศจ. และ กศจ.	ไตรมาส 4 ปี 2572

15.3 แนวทางการขยายผลในระยะถัดไป

เมื่อสิ้นสุดโครงการ ให้ ศจ. ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์จากพื้นที่นำร่องจัดทำข้อเสนอขอรับการสนับสนุน งบประมาณจากแหล่งอื่น เพื่อขยายผลสู่พื้นที่ที่เหลือ ได้แก่

1. งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยเสนอผ่าน กบจ.
2. แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. ความร่วมมือกับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและองค์กรภาคเอกชน
4. งบประมาณจากต้นสังกัดของแต่ละหน่วยงานที่เห็นผลลัพธ์แล้ว

ส่วนที่ 16 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

16.1 ต่อผู้เรียน

- เด็กและเยาวชนนอกระบบในพื้นที่นำร่องได้กลับเข้าสู่การศึกษารูปแบบที่เหมาะสมกับตนเอง ไม่ใช่เพียงถูกนับกลับเข้าทะเบียน
- ผู้เรียนระดับประถมศึกษามีทักษะการอ่านที่มั่นคงขึ้น ซึ่งเป็นฐานของการเรียนรู้ทุกวิชาในระดับถัดไป

- ผู้เรียนช่วงรอยต่อมีข้อมูลเส้นทางชีวิตที่ครบถ้วน ครอบคลุมทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการศึกษาในระบบ

16.2 ต่อสถานศึกษาและครู

- ลดภาระการรายงานซ้ำซ้อนจากหลักการเก็บข้อมูลครั้งเดียวใช้หลายทาง
- มีเครื่องมือคัดกรองและซ่อมเสริมที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งจังหวัดโดยไม่มีค่าใช้จ่าย
- มีเครือข่ายอาสาสมัครชุมชนช่วยแบ่งเบาภาระการดูแลผู้เรียนรายบุคคล

16.3 ต่อจังหวัดและระบบการศึกษา

- จังหวัดมีข้อมูลกลางที่ตอบคำถามเชิงนโยบายได้เป็นครั้งแรก
- มีกลไกความร่วมมือข้ามสังกัดที่ทำงานได้จริงในระดับพื้นที่
- มีต้นแบบที่พิสูจน์ผลแล้วสำหรับใช้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณขยายผลในระยะถัดไป

16.4 ต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

- จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถรายงานความก้าวหน้าตามตัวชี้วัด SDG 4 ในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ
- เป็นต้นแบบการแปลเป้าหมายระดับโลกสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด (SDG Localization) ภายใต้อำนาจกีดด้านงบประมาณ ซึ่งจังหวัดอื่นนำไปปรับใช้ได้

ส่วนที่ 17 เจื่อนไขความสำเร็จและข้อควรระวัง

17.1 เจื่อนไขความสำเร็จที่ขาดไม่ได้ (Critical Success Factors)

1. ข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลต้องสำเร็จก่อนสิ่งอื่น หากเรื่องนี้ไม่ผ่าน องค์ประกอบที่ 1 และ 2 จะทำไม่ได้เลย จึงต้องเป็นวาระแรกของคณะกรรมการอำนวยการ
2. ต้องได้รับการสนับสนุนในรูปบุคลากรและสถานที่จากภาคีอย่างเป็นรูปธรรม เพราะงบประมาณเงินสดมีจำกัดมาก
3. ต้องลดภาระงานครูให้ได้จริงตั้งแต่ปีแรก หากครูรู้สึกว่าเป็นภาระเพิ่ม คุณภาพข้อมูลจะตกทันทีและกู้คืนยาก
4. ต้องมีค่าฐานที่เชื่อถือได้ โครงการที่ไม่มีค่าฐานจะประเมินผลไม่ได้ และจะถูกตั้งคำถามเมื่อขอขยายผล
5. ต้องมีเจ้าภาพระดับตำบลที่ชัดเจนเป็นรายชื่อบุคคล ไม่ใช่มอบหมายให้หน่วยงานซึ่งในทางปฏิบัติมักไม่มีผู้รับผิดชอบที่แท้จริง
6. ต้องรายงานต่อ กศจ. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้โครงการอยู่ในความสนใจเชิงนโยบายและไม่หยุดชะงักเมื่อเปลี่ยนผู้บริหาร

17.2 ข้อจำกัดของโครงการที่ต้องระบุดังตรงไปตรงมา

- โครงการนี้ไม่สามารถแก้ปัญหาอัตรากำลังครูได้โดยตรง เพราะอยู่นอกอำนาจของ ศธจ. สิ่งที่ทำได้คือผลิตหลักฐานเชิงประจักษ์เสนอต่อหน่วยงานที่มีอำนาจ
- ภายใต้งบประมาณเงินปีละ 50,000 บาท โครงการไม่สามารถจัดหาระบบสารสนเทศ จ้างบุคลากร หรือจ้างผู้ประเมินภายนอกได้ จึงต้องอาศัยความร่วมมือทางวิชาการและทรัพยากรที่มีอยู่เดิมเป็นหลัก
- ขอบเขตการดำเนินงานเชิงปฏิบัติการจำกัดอยู่ในพื้นที่นาร่อง 2 อำเภอ การขยายผลทั้งจังหวัดต้องอาศัยงบประมาณเพิ่มเติมในระยะถัดไป
- ผลลัพธ์ด้านผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ เช่น คะแนนมาตรฐานระดับประเทศ ไม่ควรถูกคาดหวังให้เปลี่ยนแปลงภายใน 3 ปี เพราะเป็นผลสะสมระยะยาว ตัวชี้วัดของโครงการจึงเน้นตัวชี้วัดนำ (Leading Indicators) เป็นหลัก

- การติดตามเด็กที่ย้ายออกนอกจังหวัดมีข้อจำกัดเชิงระบบ ซึ่งต้องอาศัยกลไกระดับชาติมาเสริม

ภาคผนวก รายการข้อมูลที่ต้องจัดเก็บก่อนเสนอขออนุมัติ

ที่	ข้อมูลที่ต้องยืนยัน	แหล่งข้อมูล	ใช้ในส่วนใด
1	จำนวนสถานศึกษาและผู้เรียนแยกตามสังกัดและอำเภอ	ทุกสังกัดในจังหวัด	บริบทและกลุ่มเป้าหมาย
2	จำนวนประชากรวัยเรียนอายุ 3-18 ปี แยกรายตำบล	ทะเบียนราษฎร จังหวัด	ค่าฐาน SO2
3	จำนวนเด็กนอกระบบการศึกษาปีฐาน	เทียบข้อมูลข้อ 1 กับข้อ 2	ค่าฐาน SO2
4	ผลการประเมินการอ่านระดับ ป.3 ย้อนหลัง 3 ปี	สพป.เขต 1 และเขต 2	ค่าฐาน SO3
5	จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กและอัตราครูต่อห้องเรียน	ทุกสังกัด	บริบท
6	สถิติโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยและจำนวนวัน ปิดเรียน ย้อนหลัง 5 ปี	ศรจ. และ ปภ.จังหวัด	ค่าฐาน SO5
7	อัตราการศึกษาต่อช่วงรอยต่อ ป.6 ขึ้น ม.1 และ ม.3 ขึ้น ม.4 หรือ ปวช.	ทุกสังกัด	ค่าฐาน SO4
8	จำนวนและประเภทสถานประกอบการที่มี ศักยภาพพร้อมมือ	สภาอุตสาหกรรม หอการค้า และ นิคมอุตสาหกรรม	องค์ประกอบที่ 4
9	จำนวนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด	ท้องถิ่นจังหวัด	องค์ประกอบที่ 2
10	ข้อมูลประกอบการคัดเลือกอำเภอนำร่อง 2 อำเภอ	ศรจ. และทุกสังกัด	ส่วนที่ 7.2

สรุปจุดเด่นเชิงออกแบบของโครงการ

จุดเด่น	เหตุผลเชิงวิชาการ
อยู่ในอำนาจหน้าที่จริงของ ศรจ.	โครงการจำนวนมากล้มเพราะออกแบบให้ทำสิ่งที่ตนไม่มีอำนาจ โครงการนี้เลือกทำเฉพาะสิ่งที่ ศรจ. ทำได้และไม่มีใครทำแทนได้
เริ่มจากข้อมูลก่อนมาตรการ	หากไม่รู้ว่เด็กอยู่ที่ไหน มาตรการที่ดีที่สุดก็ไปไม่ถึงตัวเด็ก
ออกแบบให้ทำได้จริงภายใต้งบประมาณที่มี	กำหนดขอบเขตให้สอดคล้องกับทรัพยากร ไม่ตั้งเป้าหมายเกิน กำลัง ซึ่งเป็นสาเหตุหลักที่โครงการถูกตีตกหรือทำไม่สำเร็จ

จุดเด่น	เหตุผลเชิงวิชาการ
ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่และการสนับสนุนในรูปแบบอื่นเป็นแกนหลัก	ทำให้โครงการเดินต่อไปได้แม้งบประมาณเงินสดมีจำกัด และยังยืนยันว่าการพึ่งพางบโครงการ
นำร่องเพื่อสร้างหลักฐานสำหรับขยายผล	เปลี่ยนข้อจำกัดด้านงบประมาณให้เป็นยุทธศาสตร์การพิสูจน์ผลก่อนลงทุนใหญ่
ยึดหลักลดภาระผู้ปฏิบัติ	เป็นปัจจัยชี้ขาดคุณภาพข้อมูลในระยะยาว
ออกแบบความยั่งยืนตั้งแต่วันแรก	ไม่ใช่ค่อยมาคิดตอนโครงการใกล้จบ